

Advies nr. 2025/10 van het Platform van adviesraden voor personen met een handicap over de vermindering van de aan Unia toegekende middelen door het federaal regeerakkoord 2025 – 2029

Advies op initiatief van het Platform van adviesraden voor personen met een handicap en afgerond via e-mail van 22/07 tot 10/08/2025

1. ADVIES BESTEMD

- ❑ Voor opvolging aan de ministers van Gelijke Kansen
- ❑ Voor opvolging aan de eerste minister en de minister-presidenten
- ❑ Voor opvolging aan de voorzitter van het federaal parlement en de voorzitters van de parlementen in de deelgebieden
- ❑ Ter informatie aan Unia
- ❑ Ter informatie aan het UNCRPD-coördinatiemechanisme
- ❑ Ter informatie aan de federale ombudsman

2. ONDERWERP

Het federaal regeerakkoord 2025 - 2029 voorziet een vermindering van de financiering van Unia met 25 % (pagina 85).

3. ANALYSE

De federale regering verduidelijkt in [het regeerakkoord](#), meer bepaald in het hoofdstuk gewijd aan armoedebestrijding, dat ze een inclusieve samenleving en een vereenvoudiging van het landschap van de verdediging van de mensenrechten wil. Ze stelt enkele ontwikkelingen voor wat betreft discriminaties op basis van geslacht, handicap en seksuele identiteit. Ze beoogt het bekomen van een A-status voor heel België, door middel van een samenwerkingsakkoord tussen de bestaande mensenrechteninstellingen. Ze voorziet een audit van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM) en een "vermindering van de financiering van Unia met 25 %".

De NHRPH heeft op 17 maart 2025 een **volledig negatief** advies [2025-06](#) over deze vermindering van middelen uitgebracht.

Wat de bevoegdheden betreft, is de situatie als volgt:

Sinds 2013 heeft Unia het mandaat van "interfederaal Centrum voor gelijke kansen en racismebestrijding". [Het samenwerkingsakkoord](#) voorziet met name in

- het **bevorderen** van de gelijkheid van kansen en omgaan met de diversiteit in onze samenleving en het bestrijden van elke vorm van discriminatie, ...

In 2011 werd Unia als onafhankelijke instantie door de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten belast met de bescherming, promotie en naleving van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap en zijn Facultatief Protocol in België. Daartoe staat Unia in voor

- het **informer**en van personen met een handicap en alle betrokken organisaties en verenigingen over het bestaan van het Verdrag, de opzet ervan en de rechten die het garandeert;
- het erop toezien dat de **rechten** van personen met een handicap worden **gerespecteerd**. Wanneer personen een melding doen, geeft Unia onafhankelijk juridisch advies en begeleiding;
- het onderzoeken of **wetgeving, beleid en praktijken** in België overeenstemmen met het Verdrag.

In 2023 werden de opdrachten van Unia op het grondgebied Vlaanderen herzien en **blijft** Unia **bevoegd** voor

- discriminatie:
 - op het werk;
 - in winkels, horeca en commerciële activiteiten (bijvoorbeeld fitnesszaken);
 - door verzekeringsmaatschappijen en banken;
 - bij justitie, detentie en politie (met inbegrip van dossiers over discriminatie door federale en andere dan Vlaamse ambtenaren);
 - bij Defensie;
 - op het openbaar vervoer (met uitzondering van De Lijn): NMBS, TEC en MIVB, luchtvaartmaatschappijen, ...;

- [negationisme](#) (ontkenning van de Holocaust en genocides erkend door het internationaal recht);
- [haatspraak](#) (bijvoorbeeld op Facebook, X, ...);
- [haatmisdrijven](#) (misdrijven met een haatmotief).

Unia **is niet meer bevoegd** voor discriminatie in het onderwijs, de huurmarkt en andere Vlaamse materies. Voor meldingen in die domeinen is het [VMRI](#) voortaan bevoegd.

Unia blijft bevoegd voor alle discriminaties in andere gewesten en gemeenschappen.

4. ADVIES

Het Platform van adviesraden voor personen met een handicap (hierna het Platform genoemd) staat volledig achter advies [2025-06](#) van de NHRPH.

Het Platform is bezorgd over het vermogen van Unia om zijn verschillende opdrachten te behouden, ook in het kader van de talrijke gewestelijke en gemeenschapsbevoegdheden.

Het Platform betreurt het dat de vermindering van de middelen overigens **zo brutaal overkomt**: het verminderen van de middelen van Unia betekent niet enkel het verminderen van een budget, maar ook het verzwakken van een essentiële structuur voor de bescherming van de mensenrechten. Iedere opdracht van Unia is belangrijk en alle huidige opdrachten moeten behouden blijven. Zeer concreet beschouwd zullen met name de opdrachten voor begeleiding (meldingen), bewustmaking en democratische monitoring onvermijdelijk worden verzwakt door het niet verlengen van bepaalde contracten.

Het Platform is van mening dat alle huidige opdrachten van Unia essentieel zijn, aangezien ze allemaal bijdragen aan het verminderen van discriminatie en het waarborgen van een beweging voor gelijkschakeling van rechten. De opdrachten van Unia voor het informeren, bewustmaken en onderzoeken blijven essentieel, aangezien **onze samenleving niet van nature egalitair is**. Naast het onderzoeken van meldingen is het absoluut noodzakelijk om Unia het voorrecht te geven om maatschappelijke verschijnselen te analyseren, opdat politici op hun beurt de nodige maatregelen treffen om de goede werking van de democratie en het respect voor mensenrechten te behouden. De duizelingwekkende ontwikkeling van artificiële intelligentie en de discriminerende vooroordelen die deze met zich meebrengt, is een goed voorbeeld van deze evolutie.

Het Platform is verbaasd dat in **geen enkele gewestelijke beleidsverklaring** de kwestie van de financiering van Unia aan de orde kwam. De reorganisatie van de instelling qua bevoegdheden en verantwoordelijkheden werd evenmin aangeroerd.

Het Platform vreest ook dat, wegens de drastische vermindering van de financiële middelen, de geplande implementatie van Unia in de **Duitstalige Gemeenschap** in het gedrang komt. Dit zal Belgische burgers in de Duitstalige Gemeenschap benadelen.

Het Platform maakt zich dan ook grote zorgen over de evolutie en stelt de minister-president van ieder deelgebied daarom de volgende vragen:

- Wat is het standpunt van de andere deelgebieden met betrekking tot deze vermindering van middelen?
- Is er enige vorm van verzet of reactie geweest?
- Zal de vermindering van de middelen van Unia worden gecompenseerd door de andere overheidsniveaus? De situatie in Vlaanderen, dat het "Vlaamse Mensenrechteninstituut" (VMRI) heeft, is niet helemaal dezelfde. Dit gezegd zijne, de bevoegdheid van Unia blijft ook bestaan ten opzichte van de Vlamingen als het gaat om federale bevoegdheden.
- Wat betekent deze vermindering van middelen voor een van de essentiële opdrachten van Unia op het gebied van handicap, namelijk het monitoren van de uitvoering van de UNCRPD?
- Staat de toekomst van Unia in de huidige vorm en bevoegdheden op de helling?
- Stelt deze vermindering van de middelen de in 2011 en 2013 gemaakte afspraken ter discussie?
- Zal deze vermindering van de middelen worden gecompenseerd door de overheden van de deelgebieden?

Het Platform verwacht volledige en duidelijke antwoorden op deze vragen.